

Onvoldoende zorg of onderhoud?

COLUWMAN
MR. ARNOLD J. VAN STEENDEREN

De verzekeringsvoorwaarden van vaartuigpolissen plegen een uitsluiting van verzekeringsdekking te bevatten indien schade is veroorzaakt als gevolg van een verzekerde te verwijten onvoldoende onderhoud van en/of onvoldoende zorg voor het verzekerde vaartuig.

Evenzeer bevatten dergelijke polissen veelal een bepaling dat verlies of beschadiging van het verzekerde vaartuig als gevolg van een 'van buiten komend onheil', of een 'eigen gebrek' wel wordt vergoed.

Via twee hierna te bespreken uitspraken van de Rotterdamse Rechtbank zullen wij nader op het dekkingsvraagstuk ingaan.

Geval 1: een in 1979 door Nautor Swan gebouwd zeiljacht zeilt in oktober 2006 in de nabijheid van Curaçao, wanneer aan de wind zeilend over stuurboordsboeg plotseling de mast bovendeks breekt en overboord gaat, waardoor mast met verstaging en zeilen over de stuurboordsboeg in het water verdwijnen en worden meegesleept. Er staat een stevige wind (7B) bij een golfhoogte van 2,5 meter, doch er wordt gezeild met een rif in het grootzeil en de no. 3 Genua.

Geval 2: een in 1988 gebouwd, doch in 1998 voor DM 2 miljoen gerefit zeiljacht met een lengte van 28,54 meter ligt in mei 2005 onbemand in een permanent bewaakte jachthaven in Marmaris, Turkije. Er breekt aan boord brand uit ten gevolge van een water lekkende spiraalslang van de handdouche in de kombuis. Onder de spoelbak, waarbij de handdouche behoorde, bevond zich een boiler met elektrische aansluitingen. In de maanden voorafgaand aan de brand is niet met het jacht gevaren.

Wat hebben deze onfortuinlijke gebeurtenissen met elkaar gemeen? De eigenaren zullen wel verzekerd zijn geweest en de verzekeringsuitkering zal toch wel het grootste materiële leed hebben doen vergeten?

Bij dit soort evenementen is het vaststellen van de rechtens relevante oorzaak, dat wil zeggen de dominante oorzaak, van belang. Het kan in een concreet geval lastig zijn om vast te stellen of schade is veroorzaakt door een van buiten komend onheil of een eigen gebrek (doorgaans beide gedekt), of door gebrekkig onderhoud of gebrekkige zorg (doorgaans niet gedekt). De verzekeraar heeft in het eerste geval een expert ingeschakeld, die een onderzoek heeft ingesteld naar de oorzaak van het falen van de mast. Nadat deze expert had gerapporteerd, heeft de verzekeraar aan de verzekerde geschreven dat de polis geen dekking biedt, omdat uit de bevindingen van de expert is gebleken dat een tweetal schroeven van de bakboord wandputting in de loop der tijd door corrosie een dusdanig sterkteverlies hadden opgelopen dat deze de optredende krachten op de verstaging bij relatief normale belastingen niet meer kon opvangen. Uit het onderzoek was voorts naar voren gekomen dat de schroeven nog origineel waren. De verstaging werd weliswaar door de verzekerde zelf periodiek visueel geïnspecteerd, maar de aan corrosie onderhevige vlakken waren niet zichtbaar. Alleen door regelmatig loshalen van de schroeven is de staat te controleren. Uit door de verzekerde afgelegde verklaringen bleek dat dit niet was gebeurd in de periode dat het jacht bij de verzekeraar was verzekerd. De verzekeraar verwierp dat er sprake was van een van buiten komend onheil, omdat de mast overboord was gegaan bij normale weersomstandigheden, waarbij een schip in normale staat van onderhoud geen schade had behoeven op te lopen. De verzekerde nam hiermee geen genoegen en stelde dat de mastbreuk was veroorzaakt door de storm waarin hij zich had bevonden, zijnde die storm een van buiten komend onheil, waartegen de verzekering dekking bood. De polis in kwestie bepaalde dat schade ontstaan door storm en/of hagel, waardoor het vaartuig beschadigd wordt, verzekerd is. Onder "storm" werd in deze polis verstaan: wind met een snelheid van ten minste 14 m/s (7B). Ook de verzekerde schakelde van zijn kant een deskundige expert in, die hij verzocht het rapport van de door zijn verzekeraar ingeschakelde expert te bestuderen en daarna te rapporteren omtrent een drietal vragen, te weten; heeft de verzekerde de verplichting:

onderzoek te doen naar de conditie van de bouten in de wandputtings?

onderzoek te doen naar de kwaliteit en de sterkte van de aangeleverde bouten waarmee de wandputting was vastgezet? En voorts:

of de ontlasting een rechtstreeks en uitsluitend

gevolg was van een eventuele verzwakking van de bouten, dan wel dat er voor de ontlasting nog bijzondere omstandigheden nodig geweest moeten zijn.

De rechtbank komt mede op grond van verklaringen van schippers die in de buurt hadden gevaren van het getroffen zeiljacht vrij snel tot de conclusie dat er in het betreffende gebied windsnelheden gedurende korte intervallen hadden geheerst van ten minste 14 m/s, overeenkomend met 7B. Partijen waren het er op zich over eens dat de gemiddelde windsnelheid bepalend dient te zijn en niet eventuele uitschieters. Vervolgens had de rechtbank het causaal verband te onderzoeken. Was de schade nu veroorzaakt door "storm" of door de vastgestelde corrosie en het sterkteverlies van de schroeven? Op de verzekerde rustte de bewijslast terzake van de aan de aan zijn vordering ten grondslag gelegde stelling dat de schade door de gedekte gebeurtenis "storm" en subsidiair door een van buiten komend onheil, werd veroorzaakt. Op grond van de rapporten van experts kwam de rechtbank tot het oordeel dat is komen vast te staan dat de schade slechts heeft kunnen optreden door verzwakking van de constructie als gevolg van corrosie van de bouten waarmee de wandputting was bevestigd. De verzekerde had voorts niet betwist de stelling van de verzekeraar dat het betreffende zeiljacht in beginsel geschikt is voor de oceaan, voor een windkracht van meer dan 8B en voor een golfhoogte van meer dan 4 meter; met andere woorden een type zeiljacht dat geschikt is voor veel extremere omstandigheden dan de omstandigheden die zich in oktober 2006 hadden voorgedaan. De rechtbank concludeerde dat de weersomstandigheden als causale (dominante) factor volstrekt ondergeschikt waren aan de door corrosie steeds zwakker geworden bouten en de rechtbank wees om die reden de vordering van de verzekerde af.

Het tweede geval leidde ook tot een discussie tussen de eigenaar en zijn verzekering, hoewel partijen het eens waren over de directe schadeoorzaak, te weten de – in lichte mate – lekkende spiraalslang, waardoor druppels op de elektrische aansluiting van de boiler konden vallen, een brand is ontstaan. Partijen waren echter verdeeld wat de oorzaak was van de lekkage van de slang en of deze verder gelegen oorzaak kon worden aangemerkt als een onder de polis gedekt evenement. De polisvoorwaarden hielden weinig concrete voorschriften in voor de verzekerde. Zo ontbraken specifieke bepalingen op het gebied van onderhoud en maatregelen ter voorkoming van schade. Verlies of schade als gevolg van een van buiten komend onheil en eigen gebrek waren gedekt, doch van verzekering uitgesloten was onder meer schade en verlies als gevolg van een verzekerde te ver-

wijten onvoldoende onderhoud van en/of onvoldoende zorg voor de verzekerde zaken. De polis bevatte ook een bewijsclausule, in die zin dat de verzekerde een van buiten aankomend onheil niet hoefde aan te tonen. Daartegenover behielden verzekeraars het recht te bewijzen dat de schade werd veroorzaakt door een niet-gedekt evenement. De verzekerde betoogde allereerst dat sprake was van een eigen gebrek. Een eigen gebrek in de zin van de wet is een minderwaardige eigenschap van een verzekerde zaak, die de verzekerde zaak niet behoort te hebben, zoals een constructie- of een ontwerpfout. De rechtbank verwierp het beroep op eigen gebrek. Het tweede anker waarvoor de verzekerde ging liggen, betrof de stelling dat sprake was geweest van een van buiten komend onheil. Dit zou eruit hebben bestaan dat een derde kennelijk een te harde ruk aan de spiraalslang had gegeven, waardoor deze beschadigd was geraakt, met lekkage tot gevolg. De verzekeraars beaamden dat een dergelijke rechtstreekse fysieke geweldsinwerking van buitenaf als een van buiten komend onheil kon worden gekenmerkt. De rechtbank liet verzekeraars toe om te bewijzen dat een andere oorzaak dan een van buiten komend onheil heeft geleid tot de beschadiging van de slang. De verzekeraars dachten hierbij aan een normale slijtage. Problematisch bij de bewijslevering was dat de verzekerde het betreffende jacht inmiddels met inbegrip van de slang had verkocht. De afloop van de zaak is mij nog onbekend.

De lering uit deze uitspraken voor jachteigenaren kan zijn dat het de moeite en kosten kan lonen vaartuigen periodiek door een vakman te laten inspecteren, waarna de betreffende schriftelijke rapportage, eventueel voorzien van foto's, goed wordt bewaard. Het onderscheid tussen onvoldoende zorg en onderhoud enerzijds en een van buiten komend onheil of eigen gebrek is soms moeilijk te maken. Voorkom bewijsnood en documenteer u ten aanzien van periodiek onderhoud en inspecties.

VAN STEENDEREN
MAINPORTLAWYERS

Van Steenderen
MainportLawyers B.V.
Zeemansstraat 13
3016 CN Rotterdam
P.O. Box 23493
3000 KL Rotterdam
Tel: +31 (0)10 - 266 78 66
Fax: +31 (0)10 - 266 78 68
www.mainportlawyers.com